

DIA INTERNACIONAL DE LA GENT GRAN

1 d'octubre 2019

Barcelona, 1 d'octubre de 2019.

Els pensionistes i jubilats de la Plataforma Unitària de la Gent Gran de Catalunya, la Federació de PP i JJ de CCOO, i la UJP d'UGT anem denunciant que es parla molt de l'envelliment actiu, i també dels problemes de la gent gran, però la realitat és que les administracions públiques no compleixen amb l'obligació de buscar els recursos necessaris perquè aquestes persones grans tinguin cobertes totes les seves necessitats. Més encara, quan cal reconèixer el paper actiu en l'esfera econòmica que realitzen les persones grans. Els estudis indiquen que més d'un terç de les persones grans cuiden els seus néts, la meitat d'aquests ho fan cada dia, la qual cosa no sols tindria una traducció econòmica directa, sinó que també facilita que altres membres de les seves famílies puguin desenvolupar activitats laborals.

El col·lectiu de persones grans és molt vulnerable a polítiques de retallades, i cal tenir en compte que estem passant, cada vegada més, a convertir-nos en sostenidores principals (de vegades úniques) de les generacions següents, ja que les pensions suposen la principal font d'ingressos de més del 25% de les llars.

Encara que la revaloració de les pensions està recollida en l'article 50 de la Constitució com un principi rector de la política econòmica del nostre país, la veritat és que l'única fórmula de revaloració automàtica que garantia per llei el manteniment del poder adquisitiu de les pensions va ser la nascuda de l'Acord de Pensions de 1996, lligada llavors a la inflació, i que ha estat vigent fins a la reforma unilateral imposada pel Govern del PP el 2013. Si no hi ha un Govern al nostre país que derogui la reforma de pensions de 2013, l'1 de gener de 2020 es torna al 0,25%, i no ho podem permetre.

El criteri d'austeritat amb el qual s'han regit les polítiques públiques aquests últims anys ha causat un deteriorament en el Sistema públic de salut, limitant la cobertura del model d'atenció assistencial universal i els seus recursos. Aquestes retallades en drets s'han produït en un context d'envelliment de la població, amb una major prevalença de malalties cròniques, i conseqüentment amb una necessitat creixent d'una major despesa en investigació i noves teràpies. No obstant això, s'estan produint retallades de drets en sanitat i recursos sanitaris i un encariment de les despeses sanitàries per a les llars, ocasionant una pèrdua de qualitat de vida.

Perquè les persones grans puguin envellir de forma activa, trencant els estereotips que s'hi relacionen, com la dependència i la càrrega familiar, és imprescindible la implantació de polítiques públiques que permetin una promoció de la salut i l'atenció sociosanitària, ja que aquestes afecten de forma directa la salut i les capacitats autònomes de les persones grans.

El Sistema de Dependència està basat en un disseny que prioritza els serveis professionals, i en casos excepcionals les prestacions econòmiques. Aquests serveis professionals contemplen: els serveis de prevenció i de promoció de l'autonomia personal, el servei de Teleassistència, l'ajuda a domicili, l'atenció a les necessitats de la llar, les cures personals, el Centre de Dia i el de Nit: Centre de dia per a persones grans, Centre de dia per a menors de 65 anys, Centre de dia d'atenció especialitzada, Centre de nit, Servei d'Atenció Residencial, residències de gent gran i centres d'atenció a persones en situació de dependència.

Per al bon funcionament d'aquest mecanisme de protecció social, a diferència de la resta de mecanismes, s'ha de configurar un espai de col·laboració entre les diferents administracions públiques, en què es garanteixi l'accés en igualtat de condicions a aquest sistema. No obstant això, les retallades de 2012 no només van paraitzar la implantació del sistema, sinó que fins i tot van implicar una reducció en la cobertura.

En pensions, hem de tenir en compte que la reforma de 2013 implanta el Factor de sostenibilitat i l'Índex de Revaloració de les Pensions. El Factor de sostenibilitat ajusta la pensió inicial de jubilació a l'esperança de vida, de manera que s'aconsegueixi una quantia mitjana de les pensions compatible amb el nivell de despesa total destinada a aquestes pensions, i a mantenir l'equilibri financer del sistema a mitjà i llarg termini. Pel que fa al nou Índex de Revaloració de les pensions, es trenca amb la vinculació a l'índex de preus previst, a causa d'"els problemes d'índole demogràfica i econòmica".

Els seus efectes encara no poden valorar-se en tota la seva amplitud. D'una banda, l'Índex de revaloració de les pensions es va aplicar entre 2014 i 2017, coincidint amb anys de baixa inflació, i per tant les seves conseqüències no van ser importants. Actualment, l'aplicació de l'Índex està suspesa. D'altra banda, el Factor de sostenibilitat encara no ha entrat en vigor.

En suma, els efectes de les últimes reformes del Sistema de Pensions estan encara per fer-se realitat. No obstant això, de la revisió de l'estat de les pensions a Espanya es pot extreure que està marcat per les carreres de cotització de les persones grans, i es fan patents les importants desigualtats existents entre homes i dones. En un sistema eminentment contributiu, assentat sobre les cotitzacions aportades en els anys previs a l'edat de jubilació, és a dir, sobre l'ocupació i la seva qualitat, els desafiaments

se centren en la millora de les condicions d'ocupació de les dones, mentre es desenvolupen fórmules que compensin les bretxes.

Per tot això avui, dia 1 d'octubre, els pensionistes i jubilats de la Plataforma Unitària de la Gent Gran de Catalunya, la Federació de PP i JJ de CCOO, i la UJP d'UGT, volem reclamar al Govern de la nació i al conjunt dels poders públics i administracions el següent:

1-Que es potenciïn els sistemes públics de salut, dependència i serveis socials, ja que són elements essencials per a aconseguir envellir en condicions saludables i amb autonomia. Però és que, a més, són instruments per lluitar contra la desigualtat en totes les etapes de la vida, abordant les diferències territorials existents, així com la cobertura de serveis i els recursos destinats per a les persones grans.

2-El Sistema públic de salut constitueix, sense cap dubte, una de les eines d'intervenció pública més rellevants a l'hora d'assegurar condicions de vida saludables. Per això, ha de superar-se la insuficiència en els recursos materials i humans destinats a aquest sistema, així com promoure canvis en el model sanitari, que situïn la persona en el centre del sistema. Això suposa un impuls de l'atenció primària, que apropi els serveis sanitaris a la població més gran i a les seves necessitats, alhora que es promoguin activitats educatives preventives, amb més metges geriatres i eliminant els copagaments sanitaris.

3-No es pot demorar més el fet de posar els mitjans econòmics necessaris per enfortir el Sistema d'atenció a la dependència, garantint-ne l'atenció efectiva. En moltes comunitats autònomes, el sistema s'ha recuperat (mínima reducció de la llista d'espera, creixement de les prestacions econòmiques de cura familiar i vinculades a un servei, en lloc de prestacions de serveis concertats, etcètera), però sobre la base dels recursos del nivell autonòmic, sense que l'Estat hagi revertit les retallades realitzades el 2012. Perquè la recuperació es produeixi en termes de suficiència i qualitat en l'atenció, el finançament estatal és imprescindible.

4-Que s'arribi a un acord en la Comissió del Pacte de Toledo perquè, sobre la base del diàleg i l'acord social i polític amplis, es posin en pràctica les mesures necessàries per garantir la sostenibilitat del Sistema públic de pensions en el present i el futur, que es recuperi l'índex de revaloració de les pensions i que sigui pactat en el marc del Diàleg Social, que garanteixi el manteniment del poder adquisitiu de les pensions durant tot el període de percepció.

5-És necessari abordar les desigualtats al llarg de totes les etapes de la vida. Les polítiques públiques han de garantir l'exercici efectiu dels drets, alhora que promoure la redistribució de la riquesa, ja que hi ha marge per millorar la contribució fiscal i aconseguir un sistema fiscal més just, en el qual hi hagi un repartiment més equilibrat dels esforços. Sense això, les desigualtats econòmiques i socials experimentades al llarg de la vida es traslladen a la vellesa, com succeeix amb les bretxes de gènere en el treball, la cura i les pensions.

6- Que les polítiques socials compleixin el seu objectiu final, com és el d'ajudar els col·lectius més necessitats i cobrir les seves necessitats bàsiques: social, alimentació, sanitat i habitatge, entre altres. Seguim constatant que, en massa ocasions, aquestes

mesures es prenen unilateralment, sense comptar amb els sindicats, legítims representants dels treballadors i dels pensionistes. Així, des del nostre punt de vista, entenem que, per aquesta causa, tant la Reforma laboral com la Reforma de les pensions de 2013, han estat un fracàs, que està afectant de ple aquests col·lectius.

Espanya ha recuperat el volum del PIB previ a la crisi, i no obstant això el repartiment d'aquesta riquesa és molt desigual, ja que hi ha 1,5 milions de persones parades que estan excloses del sistema de protecció per atur, un altíssim nivell de desprotecció que genera pobresa i exclusió, i ha de ser combatut, entre altres mesures, implantant una Renda mínima en el conjunt de l'Estat, i més quan els sindicats vam impulsar una Iniciativa Legislativa Popular per implantar una prestació d'ingressos mínims que té com a finalitat protegir molts dels que avui estan exclosos de la cobertura per atur.

Per tot això, si no es tenen en compte les nostres propostes en el desenvolupament de polítiques públiques i amb una major dotació de recursos per a la millora del Sistema de salut i el de Dependència, el finançament de les pensions, l'aplicació transversal de la perspectiva de gènere i el replantejament del sistema productiu i fiscal, els pensionistes i jubilats, amb el conjunt de la societat organitzada, ens seguirem mobilitzant fins a aconseguir-ho.

Barcelona, a 1 d'octubre de 2019.

Miquel Lluch Rodríguez

Secretari general de PP i JJ de CCOO a Catalunya

Manuel Gómez Ramírez

Secretari general de la UJP de UGT de Catalunya

Josep Guinot Mauchan

Coordinador de la PUGGC